

УДК 336.11:658

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ

Степура В.В.

IMPROVING THE METHODOLOGICAL TOOLS OF FINANCIAL PLANNING

Stepura V.V.

В статті розкрито взаємозв'язок фінансового планування з ризик-менеджментом. Надана класифікація методів, якими користуються в процесі фінансового планування. Представлена класифікація доповнена методами оцінки ризику. Надамо систему фінансових показників, що використовуються в інтегрованому фінансовому плануванні. Розглянуто роль елементів системи планових показників в управлінні та створенні системного ефекту. Наведено необхідність формування системи планових показників з позиції фінансової стійкості підприємства. Обґрунтовано організаційні та методичні засади ризикоорієнтованого фінансового планування підприємств.

Ключові слова: фінансове планування, підприємство, метод, показник, ризик, класифікація.

Постановка проблеми. В умовах невизначеності ринкової економіки одним з шляхів підвищення фінансової стійкості підприємств є вдосконалення форм і методів фінансового планування на підставі інтегрованого підходу.

Реальність планів багато в чому залежить від вибору методу планування [3, с. 213]. Разом з тим, існуючі методики фінансового планування з використанням вказаних вище методів не дозволяють врахувати при розрахунку планових показників невикористані резерви і ризик підприємницької діяльності за таких обставин:

методика фінансового планування, орієнтована на забезпечення фінансової стійкості, на даному етапі не розроблена;

інтуїтивне визначення стратегічних орієнтирів діяльності підприємств у зв'язку з неврахуванням впливу ключових показників фінансової стійкості та ризику на планові показники;

недосконалість науково-методичних рекомендацій щодо формування системи планових показників у відповідності з завданнями забезпечення фінансової стійкості підприємств. Методичними обмеженнями є несистематичність результатів оцінки контрольованих і неконтрольованих чинників зовнішнього середовища, що впливають на фінансову стійкість підприємств;

нерозробленість ризикоорієнтованої методики планування, яка ґрунтується на використанні системи показників, структурованих за елементами фінансової стійкості та видами діяльності, та сприяє попередженню ризиків і можливих несприятливих подій;

не обґрунтовано порядок використання планової інформації для прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності ринкового середовища та фінансової політики підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теорії і методології фінансового планування підприємств розглянуті в працях вітчизняних і зарубіжних економістів, серед яких: Р.Л. Аюф, М.М. Алексеева, М.Д. Білик, Р. Брейлі, М.І. Бухалков, Л.П. Владимірова, О.І. Волков, О.П. Гузенко, Л. Єзгор, Т. А. Козенкова, Н. В. Колчіна, О. В. Кравченко, Ю.Б. Кракос, С. Майерс, Л.О. Меренкова, О.В. Панасенко, А. Н. Ревенков, А.В. Роговий, Г.І. Шепеленко, О. Г. Янковий [1; 4; 5; 6]. Питання ризик-менеджмента широко розглянуті в працях таких учених, як Н.А. Адамов, І. Т. Балабанов, І.А. Бланк, В.В. Бочаров, Г.І. Великоіваненко, В.В. Вітлинський, А.Б. Камінський, М.С. Клапків, Л.А. Лахтіонова, В.В. Лук'янова, С.І. Наконечний, А. В. Роговий, Н.А. Сафронов, Г.А. Тактаров, М.О. Фесюк, А.Ю. Харко, В.Л. Чернов [2; 3; 7]. Проте питання ризикоорієнтованого фінансового планування підприємств не отримали достатнього висвітлення у економічній літературі.

Метою статті є обґрунтування методичних засад ризикоорієнтованого фінансового планування на підприємствах.

Матеріали і результати дослідження. В реальних умовах невизначеності ринкової економіки для прийняття планових рішень необхідно використовувати результати оцінки фінансової стійкості і ризику за допомогою відповідних методів і інструментів. Відомі методи фінансового планування доповнено методами оцінки фінансової стійкості та ризику (рис. 1).

Рис. 1. Система основних методів, що використовуються в інтегрованому фінансовому плануванні

Зокрема, статистичні методи використовуються для оцінки втрат від ризиків підприємницької діяльності підприємства, які впливають на його фінансову стійкість. Основними методами оцінки ризику та невизначеності є: статистичні, експертні, інтегральної оцінки, САРМ, сценаріїв, Монте-Карло, аналізу чутливості, дерева рішень [1; 2; 4; 6]. Критеріями вибору методів та інструментів ризикоорієнтованого фінансового планування є придатність для планування сприятливих умов забезпечення фінансової стійкості, оцінки наслідків ризикових ситуацій та визначення напрямів зниження ризиків.

Потреби інтегрованого планування визначають необхідність формування системи планових показників за його рівнями згідно з такими вимогами:

системність, що передбачає створення багаторівневої системи, яка здатна задовольняти інформаційні потреби всіх основних груп учасників фінансових відносин;

адекватне відображення реальних матеріальних ресурсів і грошових коштів;

правильний вибір методів планування показників, доповнених методами оцінки ризику та фінансової стійкості;

вибір показників з позиції можливості оцінювання внеску в забезпечення стійкого розвитку; цілісність та ієрархічність системи показників фінансового планування.

Необхідність застосування методів «систематизації» для формування систем показників фінансового планування обумовлена посиленням впливу зовнішнього середовища. Чим більше динаміка структури зовнішнього середовища, тим більше можливість збільшення системного потенціалу економічного об'єкту, а його реалізація в тому ж ступені сприяє зростанню фінансової стійкості. У цих умовах вдосконалення вимагає зміни і склад методів формування системи планових показників.

Ці обставини дозволяють сформулювати два основні завдання, які повинна реалізувати система планових показників (рис. 2):

- забезпечити досягнення мети управління за допомогою формування науково - обґрунтованої системи дій, диференційованих по силі, місцю, часу і способам дій;

- забезпечити підвищення результативності управління фінансовою стійкістю.

Рис. 2. Використання системи показників в процесі ризикоорієнтованого фінансового планування підприємства

Найчастіше планові показники утворюють взаємозв'язані системи показників, як системи показників співмножників (мультиплікативні моделі взаємозв'язку показників). Є показники, які утворюють системи з складнішими змішаними формами зв'язків (аддитивно-мультиплікативні моделі взаємозв'язків показників).

Знання зв'язків основних показників одного рівня управління досягається за допомогою аналізу в наступному порядку: 1) виділяється група основних показників окремої підсистеми (наприклад, праця і виробництво, собівартість); 2) виявляються зв'язки між основними показниками, які є загальноприйнятими і приймаються як постулати; 3) перелік основних показників доповнюється необхідними показниками; 4) встановлюються зв'язки між показниками побудованої підсистеми. Аналогічно встановлюються зв'язки між підсистемами системи. Результатом є система співвідношень, що зв'язують всі показники. Отримана система співвідношень, що зв'язує систему показників, є основою для формування системи співвідношень прирістних показників. Прирістні показники вимірюються за допомогою абсолютних (натуральних, трудових, вартісних) і відносних показників.

При аналізі міжрівневих зв'язків значно зручніше користуватися відносними показниками, оскільки при цьому з'являється можливість розрахувати на стадії попереднього опрацювання варіантів планових рішень певні пропорції системи показників і збалансувати пропорції показників підприємств і підрозділів. Якщо дослідження зв'язків відносних прирістних показників одного рівня управління дає можливість встановити пропорції розвитку в цілому системи за допомогою агрегованих відносних прирістних показників, то дослідження взаємозв'язків показників двох суміжних рівнів управління дає можливість провести дезагрегацію показників і тим самим сформувати повну структуру показників за всіма рівнями управління, тобто встановити пропорції розвитку підрозділів на плановий період.

Основоположною властивістю системи показників, що дозволяє вважати її науково-обгрунтованою, її «необхідна ефективна різноманітність» повинна бути більше або дорівнювати різноманітності чинників і умов реалізації цілей плану. «Індивідуалізація» планових рішень на основі виявлення специфічних особливостей, властивих об'єкту і його окремим елементам, дозволяє повніше використовувати його ресурси, оскільки саме на основі цих особливостей і виникають конкурентні переваги. Це досягається наступними «заходами»: науковим обгрунтуванням аналітичної бази розрахунку; підвищенням ступеня динамічної цілісності рішень, яка забезпечується динамічною структурою плану; децентралізацією розробки планових рішень. Попереднє формування динамічної структури плану і її пріоритет над натуральним змістом плану дозволяє: розрахувати стійку структуру плану відносно зовнішніх перешкод і внутрішньої неузгодженості і на її основі сформувати «натуральну» структуру плану; сформувати систему «граничних» показників, що встановлює пропорції розвитку об'єкту на плановий період в процесі досягнення мети.

Децентралізація розробки планових рішень дозволяє «нівелювати» суперечність системи управління - «парну кореляцію: централізм — децентралізм», оскільки централізація об'єктивно обмежує демократизм відносин і економічну відповідальність учасників господарського процесу. Розробка планового рішення, побудованого на принципі децентралізації, досягається виділенням в структурі цільових показників структури формуючих показників. Принципова їх відмінність полягає в наступному: структура «цільових показників» будується за типом «директива» або «структура розподілу»; структура «формуючих показників» будується за типом «звіт». Пріоритет показників ефективності над кількісними означає, що початковими екзогенними показниками в динамічній структурі плану мають бути тільки показники ефективності.

Основними методами зміни елементного складу системи є: метод розростання і метод згортання. При цьому метод розростання у свою чергу ділиться на два методи: метод зовнішнього і метод внутрішнього розростання. Метод зовнішнього розростання у свою чергу підрозділяється на: семантичний і зовнішній. Застосування методів розростання і згортання обумовлене необхідністю управління ефективною системою планових показників.

Атрибутивна система удосконалюється за допомогою: переформування системи ознак показників; виявлення точніших зв'язків показників; аналізу досконалості методів вимірювання процесів і явищ; вдосконалення методик числення норм і нормативів; аналізу досконалості методів і методик числення екзогенних характеристик; розвитку методики числення системи базових показників.

Таблиця 1

Фінансові показники, що використовуються в інтегрованому фінансовому плануванні

Рівні фінансового планування	Показники
Стратегічне фінансове планування	Ринкова вартість підприємства
	Фінансові результати
	Фінансова стійкість
	Платоспроможність, ліквідність
	Вартість капіталу
	Структура капіталу
Поточне фінансове планування	Виручка
	Витрати
	Інвестиції
	Обіговість капіталу
	Позиковий капітал
	Власний капітал
Оперативне фінансове планування	Надходження і витрачання грошових коштів
	Чистий прибуток
	Амортизація
	Приріст довгострокових кредитів і позик
	Інвестиції
	Дивіденди
Ризикоорієнтоване фінансове планування	Приріст власних оборотних коштів
	Ризик зниження фінансової стійкості
	Ризик зниження вартості власного капіталу
	Ризик втрати вкладених коштів
	Ризик втрати прибутку
	Фінансові, ринкові, інституційні ризики
Втрати від ризиків	

Вдосконалення якісно-кількісної системи показників засноване на поліпшенні пропорцій варіанту рішення, тобто встановлення таких пропорцій, які забезпечують досягнення граничної ефективності функціонування. Поліпшення варіанту рішення досягається: підвищенням якості норм і нормативів; підвищенням міри достовірності екзогенних характеристик, що отримуються поза системою показників; підвищенням точності розрахунку системи базових показників. Головною характеристикою якос-

ті цієї системи показників є збалансованість і пропорційність, що задається досконалістю розглянутого інструментарію.

Потреби управління фінансовою стійкістю визначають необхідність формування чотирьохрівневої системи планових показників стратегічного, поточного, оперативного, ризикоорієнтованого планування (табл. 1).

В процесі складання фінансових планів необхідно враховувати його взаємовідносини з різними суб'єктами фінансових відносин – постачальниками, споживачами, страховими компаніями, кредиторами з приводу одержання позик від банків та інших фінансових установ і повернення й обслуговування боргів, а також фінансові платежі до бюджету та позабюджетних фондів, одержання від них коштів [6, с. 260]. В системі інтегрованого фінансового планування потреби різних груп учасників ринкових відносин враховуються на етапах визначення цільових параметрів та планових показників. Структура ключових планових показників підприємств з погляду основних груп учасників фінансових відносин представлена на рис. 3.

Представлені п'ять типів потреб не можуть бути однозначно віднесені до якої-небудь конкретної групи. Вона може бути більшою мірою орієнтована на певний тип потреб, проте корисними для прийняття рішень можуть бути й показники за іншими типами.

Інструментом вибору планових рішень є критерії фінансової стійкості. Формування критеріїв фінансової стійкості – це одна з складних проблем теорії та практики управління, яка пов'язана з перетворенням цілей і моделі майбутнього в кількісні показники. Втім, сучасні умови господарювання створили передумови для використання критеріїв фінансової стійкості в практиці планування, зокрема: 1) використання цих критеріїв на всіх етапах процесу розробки і реалізації планових рішень; 2) використання критеріїв фінансової стійкості як засобу подолання зростання конфліктності інтересів і впливу невизначеності зовнішнього середовища. В цьому зв'язку можна виділити дві сфери застосування критеріїв фінансової стійкості:

для оцінки результативності діяльності і фінансової стійкості підприємства і його центрів відповідальності;

в процесі розробки планових рішень для оцінки майбутніх результатів та вибору придатного варіанту рішень.

Проведений аналіз відомих показників фінансової стійкості підприємств показав, що: вони характеризують лише окремі аспекти фінансового стану підприємств; отримуваним оцінки по ряду показників євзаємозалежними; оцінки за незалежними показниками виявляються суперечливими, що не дозволяє дати цілісну характеристику погіршення або поліпшення фінансової стійкості. Узагальнення накопиченого досвіду теорією і практикою господарювання дозволило зробити наступні висновки: необхідно комплексне використання

одиниць виміру кількісних та вартісних; в процесі оцінювання фінансової стійкості необхідно уникати дублювання і забезпечити диференційований підхід до ви-

значення ключових показників фінансової стійкості; формування системи критеріїв і обмежень повинно відповідати принципу «зниження невизначеності».

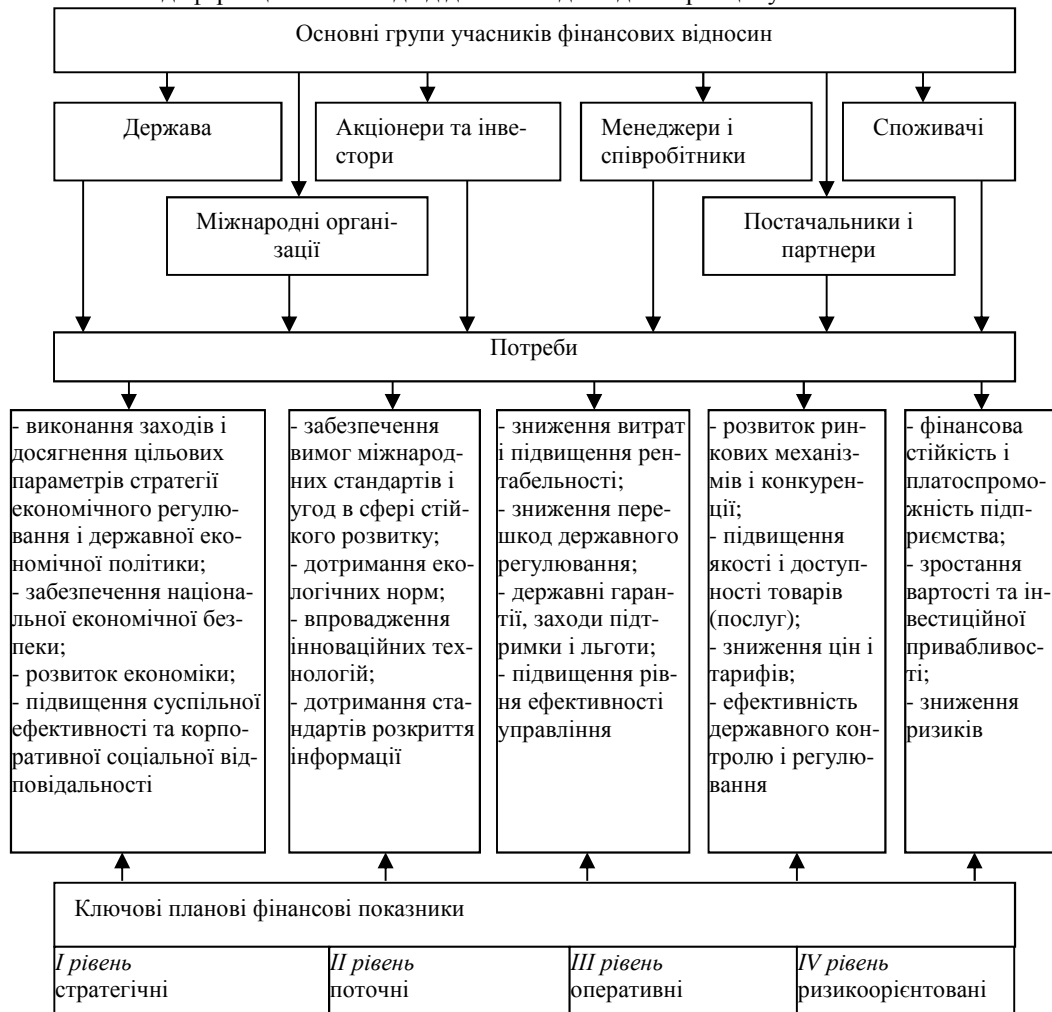

Рис. 3. Структура ключових планових показників підприємств з погляду основних груп учасників фінансових відносин

Основні положення формування системи показників планування фінансової стійкості полягають у наступному.

По-перше, підприємство розглядається як економічна система, а його фінансово-економічні відносини в процесі діяльності як об'єкт фінансового планування.

По-друге, методика планування фінансової стійкості відрізняється від відомих методик набором вхідної інформації. Основою розробки фінансового плану за критерієм фінансової стійкості є наступні параметри: достатність власних обігових коштів, гнучкість структури капіталу залежно від впливу чинників внутрішнього і зовнішнього середовища, цінність власного капіталу, втрати від ризиків.

По-третє, система показників визначається можливостями сучасної інформаційної бази, а також наявністю внутрішніх джерел для саморозвитку.

По-четверте, при формуванні системи фінансового планування необхідно враховувати впровадження нових моделей та методів (бюджетування, перспективне та адаптивне планування).

По-п'яте, в якості інтегрального критерію фінансової стійкості підприємства пропонується наступна функція:

$$I_{\text{фс}} = \sum_{j=1}^n \sum_{i=1}^m K_{ij}^{\text{зк}} |\Delta K_{ij}^{\text{фс}}|, \quad (1)$$

де $K_{ij}^{\text{зк}}$ – значущість j -го критерію фінансової стійкості для i -го виду продукції (виду діяльності, центру відповідальності);

$\Delta K_{ij}^{\text{фс}}$ – відхилення фактичного значення j -го критерію фінансової стійкості від планового для i -го виду продукції (виду діяльності, центру відповідальності).

Одним з основних положень концепції інтегрованого фінансового планування є дослідження і опис ролевої структури елементів системи показників в системі управління і реалізації системних властивостей об'єкту в процесі ефективного досягнення мети. Розуміння цієї структури дає можливість

управляти процесом диференціації сили, місця, часу і способів впливу системи управління на елементи і процеси. Дослідження ролі елементів системи планових показників в управлінні та створенні системного ефекту (табл. 2) дозволило описати їх в наступному трактуванні:

Таблиця 2

Роль елементів системи планових показників в управлінні та створенні системного ефекту

Елемент системи	Роль в управлінні	Роль в утворенні системного ефекту
Класифікації	Встановлюють ролі: показників, ознак, окремих груп показників, зв'язків	Встановлюють ролі: показників, ознак, окремих груп показників, зв'язків
Ознаки показника	Виявляє і вимірює сутність певної сторони економічного явища	Виявлення властивостей явища, ефективних з погляду досягнення цілі
Структура ознак показника	Точність вимірювання сутності явища	Точність вимірювання сутності явища
Показник	Відображає силу, якість дії на певну властивість економічного об'єкту	Структура кількісної величини
Зв'язки показників	Встановлюють характер організації відносин елементів	Встановлюють характер ефекту організації відносин елементів
Підсистема показників	Формує структуру сили, якості дії на сукупність функціональних властивостей підсистеми	Фокусує ефект організації відносин, взаємодії функціональної підсистеми
Структура системи показників	Формує структуру сили, якості дії на основні властивості об'єкту	Фокусує структуру ефектів організації відносин і взаємодії всієї системи

класифікації – встановлюють ролі: показників, їх ознак, окремих груп показників, зв'язків в системі управління і в реалізації системного ефекту економічного об'єкту;

ознака показника – виявляє і вимірює сутність якої-небудь сторони економічного явища, процесу. При цьому, чим точніше виражена сутність вимірюваної сторони явища, тим точніше відображається сутність самого явища. Точним вибором ознаки досягається виявлення властивостей явища, ефективних з погляду досягнення мети вимірювання;

структура ознак показника – фокусує ефект точності вимірювання сутності економічного явища системою ознак показника;

показники: а) базові – визначають параметри об'єкту у момент початку дії плану, тобто встановлюють той потенціал об'єкту, використання якого буде ефективним з погляду досягнення мети;

б) змінні показники – визначають силу, якість цільової дії на певну властивість об'єкту і диференціюють його за місцем, часом і способом, виходячи з ролі встановленої йому в системі;

в) норми і нормативи – визначають межі ефективного використання ресурсів в процесі досягнення мети;

зв'язки показників – встановлюють характер організації відносин елементів об'єкту за допомогою планових показників. Класифікація зв'язків показників дозволила досліджувати ролі різних зв'язків в реалізації системних властивостей економічного об'єкту:

зв'язки – встановлюють відносини між кількісними показниками. За допомогою зв'язків встановлюються відносини між елементами, що мають властивість невзаємозамінності, і виявляється системний ефект їх відносин;

взаємозв'язки – встановлюють відносини між кількісними і якісними показниками. За допомогою взаємозв'язків встановлюються відносини між елементами, що мають обмежену взаємозамінність і виявляється системний ефект їх відносин;

взаємозв'язки взаємодії – встановлюють відносини між кількісними і якісними показниками. За допомогою взаємозв'язків взаємодії встановлюються відносини між взаємозамінними елементами, що мають властивість необмеженої взаємозамінності, і виявляється системний ефект синергії;

підсистема показників – формує структуру сили, якості дії на сукупність функціональних властивостей об'єкту, диференційовану за місцем, часом і способом, виходячи з цілей цієї підсистеми. Крім того, підсистема показників фокусує ефект організації відносин і взаємодії функціональної підсистеми елементів об'єкту;

структура системи показників – формує структуру сили, якості дії, диференційовану за місцем, часом і способом на властивості економічного об'єкту, для досягнення цілей системи, організує структуру ефектів організації відносин і взаємодії елементів економічного об'єкту за допомогою підсистем показників.

Висновки. Використання методів та інструментів ризикоорієнтованого фінансового планування створює підприємству наступні важливі переваги: можливість планування майбутніх сприятливих умов і створення конкурентних переваг; надає уявлення щодо напрямів зниження можливих ризиків, обумовлених невизначеністю і змінами зовнішнього середовища; стимулювання менеджерів і працівників до ефективної реалізації управлінських рішень; підвищення керованості і координації дій на підприємстві; створення передумов для підвищення професійного рівня менеджерів; забезпечення підприємства необхідною і достовірною інформацією – в повному обсязі і в необхідні терміни; сприяння раціональному розподілу ресурсів підприємства у відповідності з цілями і завданнями управління фінансовою стійкістю; підвищення ефективності контролю на підприємстві.

Література:

1. Бланк И.А. Управление финансовыми рисками / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2005. – 600 с. (Серия «Библиотека финансового менеджера»; вып. 12).
2. Костирко Л.А. Финансовый механизм сталого розвитку підприємств: стратегічні орієнтири, системи забезпечення, адаптація: Монографія / Л.А. Костирко. – Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2012. – 474 с.
3. Степура В.В. Обґрунтування системного підходу до організації внутрішньофірмового планування на машинобудівному підприємстві // Матеріали VI Міжнародної науково-теоретичної конференції молодих вчених і студентів «Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери» (21-22 травня 2009 р.). – Донецьк: ДВНЗ «Донецький національний технічний університет». – 2009. – Том II. – С. 211-213.
4. Управління фінансовими ризиками: [навч. посіб.] / [О. А. Лактіонова та ін.; за заг. ред. д.е.н.П.В. Єгорова]; Донец. нац. ун-т. – Донецьк: ДонНУ, 2012. – 223 с.
5. Ширягіна О.Є. Автоматизація моделей прогнозування прибутку / О.Є. Ширягіна // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №11(101). – С. 251-263.
6. Янковий О.Г., Гура О.Л. Вдосконалення планування на підприємстві за допомогою математико-статистичних методів прогнозування // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №1 (91). – С. 229-238.
7. Duncan R. Characteristics of perceived environments and perceived environmental uncertainty / R. Duncan // Administrative science quarterly. – 1992.–Vol 17. – № 3. – P. 13-17.

References

1. Blank I.A. Upravlenie finansovymi riskami / I.A. Blank. – K.: Nika-Centr, 2005. – 600 s. (Serija «Biblioteka finansovogo menedzhera»; vyp. 12).
2. Kostyrko L.A. Finansovyj mehanizm stalogo rozvytku pidpryjemstv: strategichni orijentyry, systemy zabezpechennja, adaptacija: Monografija / L.A. Kostyrko. – Lugans'k: Vyd-vo «Noulidzh», 2012. – 474 s.
3. Stepura V.V. Obg'runtuvannja systemnogo pidhodu do organizacii' vnutrishn'ofirmovogo planuvannja na mashynobudivnomu pidpryjemstvi // Materialy VI Mizhnarodnoi' naukovo-teoretychnoi' konferencii' molodyh vchenyh i studentiv «Aktual'ni problemy ekonomichnogo ta social'nogo rozvytku vyrobnychoi' sfery» (21-22 travnja 2009 r.). – Donec'k: DVNZ «Donec'kyj nacional'nyj tehnicnyj universytet». – 2009. – Tom II. – S. 211-213.
4. Upravlinnja finansovomu ryzykamy: [navch. posib.] / [O. A. Laktionova ta in.; za zag. red. d.e.n.P.V. Jegorova]; Donec. nac. un-t. – Donec'k: DonNU, 2012. – 223 s.
5. Shyrjagina O.Je. Avtomatyzacija modelej prognozuvannja prybutku / O.Je. Shyrjagina // Aktual'ni problemy ekonomiky. – 2009. – №11(101). – S. 251-263.
6. Jankovyj O.G., Gura O.L. Vdoskonalennja planuvannja na pidpryjemstvi za dopomogoju matematyko-

statystychnyh metodiv prognozuvannja // Aktual'ni problemy ekonomiky. – 2009. – №1 (91). – S. 229-238.

7. Duncan R. Characteristics of perceived environments and perceived environmental uncertainty / R. Duncan // Administrative science quarterly. – 1992.–Vol 17. – № 3. – P. 13-17.

Степура В.В. Усовершенствование методического инструментария финансового планирования.

В статье раскрыта взаимосвязь финансового планирования с риск-менеджментом. Дана классификация методов, которыми пользуются в процессе финансового планирования. Представленная классификация дополнена методами оценки рисков. Предоставлено систему финансовых показателей, используемых в интегрированном финансовом планировании. Рассмотрена роль элементов системы плановых показателей в управлении и создании системного эффекта. Приведена необходимость формирования системы плановых показателей с позиции финансовой устойчивости предприятия. Обоснованно организационные и методические основы рискоориентированного финансового планирования предприятий.

Ключевые слова: финансовое планирование, предприятие, метод, показатель, риск, классификация.

Stepura V.V. Improving the methodological tools of financial planning.

The article reveals the relationship of financial planning and risk management. Receive classification methods used in the process of financial planning. The presented classification methods complemented risk assessment. Courtesy of the system of financial indicators used in integrated financial planning. The needs of financial firmness management determine the necessity of forming of the fourlevel system of the planned indexes strategic, current, operative, risk-oriented planning. The need for the formation of a planned indexes system from a position of financial stability of the company is shown. Proved organizational and methodological foundations for risk-oriented financial planning businesses.

Keywords: financial planning, enterprise method, index, risk classification.

Степура Віктор Вікторович - кандидат економічних наук, асистент кафедри «Фінанси» Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Рецензент: Костирко Л.А. - доктор економічних наук, професор, завідувача кафедри фінансів Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, м. Луганськ, Україна.

Стаття подана 09.12.13